

Landschapsbeheer
Groningen

JAARVERSLAG 2022

INHOUD

Voorwoord	3
Bestuursverslag	4
Resultaten in beeld	14
Jaarrekening	17

VOORWOORD

Veertig jaar geleden startte een kleine groep met de oprichting van stichting Landschapsonderhoud Groningen, later Landschapsbeheer Groningen. Provincie, gemeenten, landbouworganisaties zoals het Landbouwschap, terreinbeherende organisaties zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Het Groninger Landschap stonden aan de wieg. De beschikbare middelen, veelal door het Rijk toegekend, werden door deze nieuwe stichting slim bij elkaar gebracht waardoor er eindelijk iets gedaan kon worden aan het beheer en onderhoud aan de houtwallen in onze provincie. Veertig jaar later doen we eigenlijk nog steeds hetzelfde. Alleen is de blik verbreed en de professionele terminologie met de jaren stevig uitgedijd. Met de blik op concrete uitvoering brengen we de belangen in het gebied van stakeholders en inwoners samen, organiseren we de middelen en voegen daar onze kennis en ervaring op het gebied van beplanting, biodiversiteit, cultuurhistorie en participatie aan toe.

Ons Groningse landschap heeft een prachtige verscheidenheid en unieke gebieden. Elk met haar eigen kwaliteiten en uitdagingen. De druk op het landschap lijkt even hard toe te nemen als de maatschappelijke waardering. Dat vraagt om zorgvuldig handelen, vakmanschap en doorzettingsvermogen die onze organisatie eigen is. Bij voorkeur in een duurzame verbinding met onze omgeving en met concrete resultaten in het vizier werken we daar de volgende decennia consequent aan door; gedreven door passie, zorg en liefde voor ons mooie landschap.

Peter Hellinga
Directeur-bestuurder

BESTUURSVERSLAG 2022

Algemeen

Stichting Landschapsbeheer Groningen is een organisatie zonder winstoogmerk en heeft als doelstelling om door het uitvoeren van beheer- en herstelprojecten bij te dragen aan de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. Bij de beheer- en herstelprojecten wordt ook personeel ingezet met afstand tot de arbeidsmarkt. De stichting is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling en heeft tevens het CBF-keurmerk voor goede doelen. Aan het CBF-keurmerk is de verplichting verbonden om als organisatie verantwoording af te leggen, in een verantwoordingsverklaring, over de volgende 3 hoofdprincipes:

- > Het onderscheiden van de functies toezichhouden, besturen en uitvoeren.
- > Het optimaliseren van de effectiviteit, efficiency en de bestedingen.
- > Het optimaliseren van de omgang met belanghebbenden.

Verantwoordingsverklaring CBF-keurmerk

Bijdrage NPL

Van belang hierbij is dat stichting Landschapsbeheer Groningen geen fondsenwervende instelling is, maar een kansspelbegunstigde van de Nationale Postcode Loterij. Het contract tussen de stichting LandschappenNL en de Nationale Postcode Loterij is verlengd voor de periode 2021 tot en met 2025. Via de stichting LandschappenNL ontvangt stichting Landschapsbeheer Groningen een jaarlijkse bijdrage van de Nationale Postcode Loterij van € 187.500. Dat is circa 5 % van de totale baten. De overige baten hebben betrekking op subsidies en de bijdragen voor projecten voor het behoud, beheer en herstel van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. In een aantal van deze projecten worden de middelen van de Nationale Postcode Loterij ingezet als cofinanciering.

Verantwoording 3 hoofdprincipes

Deze functies zijn bij de stichting belegd bij respectievelijk de raad van toezicht, de directeur-bestuurder en de hoofd/teamleider. Basis voor de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de raad van toezicht en directeur bestuurder is het algemeen reglement. In het algemeen reglement is onder meer geregeld dat de dagelijkse leiding van de organisatie berust bij de directeur-bestuurder, binnen het taakstellende kader van de door de raad van toezicht vastgestelde jaarlijkse begroting. Over de begrotingsuitvoering wordt verslag gedaan via de kwartaalrapportages. Door middel van het aan de begroting gekoppelde kostprijsstelsel wordt de inzet van eigen personeel door het managementteam gepland op de onderscheiden projecten. Uitvoering van de projecten geschiedt door de werkorganisatie onder leiding van de hoofden/teamleider, geassisteerd door programmaleiders, (senior) projectleiders/adviseurs, meewerkende voormannen, veldmedewerkers, projectmedewerkers en administratieve medewerkers. De bestede tijd van alle personeelsleden wordt tegen de kostprijstarieven geregistreerd in de projectenadministratie.

Het functioneren van de raad van toezicht en directeur-bestuurder wordt jaarlijks geëvalueerd aan de hand van de jaarverslaggeving van het afgelopen boekjaar. Er wordt een rooster van aftreden van de leden van de raad van toezicht gehanteerd en bij de samenstelling van de bestuur of raad van toezicht wordt een balans gehanteerd in termen van competenties en relevante netwerken. Eventuele manco's worden in beeld gebracht en zo nodig van acties voorzien. Het merendeel van de projecten is gebaseerd op een door subsidieverstrekking goedgekeurd projectplan en projectbegroting en wordt, voorzien van een controleverklaring, afgerekend op basis van door subsidieverstrekking goedgekeurde kostprijstarieven voor de inzet van eigen personeel en gefactureerde kosten van derden. Veelal zijn bij de projecten meetbare, kwantitatieve prestatie-indicatoren van toepassing. Bestedingen in het kader van de projecten zijn hierdoor ingekaderd in de beschikbare budgetten, waarbij overbesteding voor rekening is van de stichting en onderbesteding leidt tot terugbetaling van niet benutte budgetten. Ook het niet (volledig) behalen van de overeengekomen prestatie-indicatoren kan leiden tot terugbetaling.

Bij alle projecten zijn en worden de belanghebbenden al in de planfase betrokken en waar nodig bij de uitvoering, omdat dit essentieel is voor het welslagen van de projecten en daarmee voor de continuïteit van de stichting. Belanghebbenden zijn, naast subsidieverstrekkers en afhankelijk van aard van de projecten, onder meer eigenaren en omwonenden, vrijwilligers, terreinbeherende organisaties, belangenorganisaties, sociale werkvoorzieningsorganisaties en organisaties met aanpalende werkvelden en taken.

Activiteiten raad van toezicht 2022

In 2022 is de raad van toezicht van Landschapsbeheer Groningen, in het kader van zijn toezichthoudende rol zoals in de verantwoordingsverklaring CBF-keurmerk beschreven, zes keer bijeen geweest voor de reguliere vergaderingen. In de vergaderingen is de begrotingsuitvoering 2022 besproken aan de hand van de kwartaalrapportages en het dashboard en werd rapportage gedaan over de voortgang van de werkzaamheden. De jaarrekening 2021 en de begroting 2023 zijn in respectievelijk de juni- en septembervergadering goedgekeurd door de raad van toezicht. De leden van de raad van toezicht hebben tevens een rol in de remuneratiecommissie en de financiële audit commissie zoals benoemd in het overzicht van de samenstelling raad van toezicht. De financiële audit commissie heeft de jaarrekening 2021 en het accountantsverslag 2021 besproken met de directeur-bestuurder en de financieel adviseur en heeft hiervan verslag uitgebracht in de raad van toezicht vergadering. De remuneratiecommissie heeft jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder waar ook is gesproken over integriteit en belangenverstrengeling, en waarbij de nevenfuncties van de directeur-bestuurder aan de orde zijn geweest. Hierbij is gebleken dat deze nevenfuncties geen belemmering vormen voor het zorgvuldig functioneren van de directeur-bestuurder. Tevens hebben de voorzitter van de raad van toezicht en de directeur-bestuurder van Landschapsbeheer Groningen een maandelijks bilateraal overleg. In de reguliere bijeenkomsten van de raad van toezicht zijn met name het meerjarenbeleidsplan 2023-2027 en de bouwplannen besproken. Daarnaast zijn diverse projecten van Landschapsbeheer Groningen toegelicht en heeft een afvaardiging van de raad van toezicht het symposium bijgewoond. Het symposium Luister! naar het Landschap werd gehouden bij Landgoed Nienoord in Leek.

Samenstelling raad van toezicht

Koos Wiersma	>	Voorzitter en remuneratiecommissie
Hiske Galema	>	Vicevoorzitter en financiële audit commissie
Pieter Schollema	>	Lid en remuneratiecommissie
Harmannus blok	>	Lid en financiële audit commissie

Functies en nevenfuncties raad van toezicht leden

per verslagdatum

Koos Wiersma (voorzitter)

- > Voorzitter Raad van Toezicht VCPO Noord Groningen
- > Voorzitter Raad van Commissarissen Exploitatiemaatschappij Haven Lauwersoog
- > Voorzitter Erfgoedpartners Groningen
- > Voorzitter Fauna Beheer Eenheid Groningen
- > Voorzitter Agrarisch sectoroverleg i.r.t. aardbevingen
- > Voorzitter College van Kerkrentmeesters PKN Leens-Mensingeweer
- > Lid bestuur Clevering-Meijer Stichting

Hiske Galema

- > Programmamanager Kadaster
- > Vrijwilliger Vluchtelingenwerk Nederland

Pieter Schollema

- > Algemeen Directeur BügelHajema adviseurs b.v.
- > Bestuurslid Stichting Recreatieterrein Middelstum
- > Bestuurslid dorpsvereniging Toornwerd
- > Lid sponsorcommissie Voetbalvereniging Middelstum

Harmannus Blok

- > Voorzitter NSFO (Nederlandse Schapen en Geitenfokkers Organisatie)
- > Voorzitter Stichting Winsumer Baistemaart
- > Projectleider Agrarisch Collectief Midden Groningen

Uitkomsten 2022

Aan de hand van de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 kunnen het resultaat en de financiële positie als volgt worden toegelicht (* € 1.000):

Resultaat geplande activiteiten

OMSCHRIJVING	REALISATIE	BEGROTING	VERSCHIL
Subsidies en bijdragen projecten	4.205	4.659	-454
Af: directe projectkosten	1.309	1.513	-204
Dekkingsbijdrage projecten	2.896	3.146	-250
Af: netto kosten	3.057	3.141	-84
Resultaat geplande activiteiten	-161	5	-166

Het resultaat geplande activiteiten is lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door een lagere dekkingsbijdrage projecten en voor een deel gecompenseerd door lagere netto kosten. De lagere dekkingsbijdrage projecten is veroorzaakt door een lagere inzet dan begroot van personeel en materieel. De lagere netto kosten voornamelijk door lagere personeelskosten.

Financiële positie

OMSCHRIJVING	31-12-2022	31-12-2021	VERSCHIL
Continuïteitsreserve	164	316	-152
Voorziening onderhoud gebouw	62	49	13
Langlopende kredietfaciliteit	544	575	-31
Beschikbaar vermogen	770	940	-170
Vastgelegd in vaste activa -/- herwaardering	805	809	-4
Beschikbaar voor financiering van het werkkapitaal	-35	131	-166

Specificatie van het werkkapitaal			
Subsidiepositie	1.638	-292	1.930
Kortlopende vorderingen	655	1.263	-608
Geldmiddelen	-108	175	-283
	2.185	1.146	1.039
Kortlopende schulden	2.220	1.015	1.205
Werkkapitaal	-35	131	-166

Voorgaande betekent dat de liquiditeitspositie geheel afhankelijk is van het werkkapitaal. Door de fluctuaties van het vermogensbeslag in de subsidiepositie is dit kwetsbaar. Wel beschikt de stichting nog over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 250.000 en reservering voor vakantiedagen en vakantiegeld waarmee het tekort aan vermogen grotendeels kan worden opgevangen. De kaspositie wordt voor een belangrijke mate bepaald door de subsidiepositie en deze is het afgelopen jaar fors verslechterd. De subsidiepositie is het saldo van ontvangen subsidietoekenningen per balansdatum verminderd met nog te besteden subsidiebedragen en ontvangen voorschotten. De nog te besteden

subsidiebedragen, zijnde de nog uit te voeren werkzaamheden, bedragen per 31 december 2022 € 1.311.950 en per 31 december 2021 € 2.624.226, een afname met ongeveer € 1.300.000. Daarnaast worden bij twee zogeheten POP-projecten geen voorschotten vooraf verleend, maar kunnen de gemaakte kosten slechts één keer per jaar worden gedeclareerd. Per 31 december 2022 was voor ruim € 725.000 op deze twee projecten betaald. Beide projecten worden in 2023 afgerond en dit heeft een positief effect op de subsidiepositie.

De stichting wordt bij de aanpak van de liquiditeitsproblematiek ondersteund door de provincie Groningen middels het sneller bevoorschotten van de budgetsubsidie (aan het begin van het jaar in één keer in plaats van per kwartaal) en het tot 80 of 90% bevoorschotten van de toegezegde PLG-projecten. Op dit moment zijn alle toegezegde PLG-projecten op deze wijze bevoorschot.

Het aandeel van de continuïteitsreserve in het beschikbare vermogen is per 31 december 2022 21,3% en per 31 december 2021 33,6%. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de solvabiliteit verbeterd is.

Continuïteit

De stichting sluit 2022 af met een verlies van € 164.244. Het eigen vermogen is per 31 december 2022 gestegen naar € 485.573 door de herwaardering van het pand en de stelselwijziging van de verwerking van de baten van de NPL.

In voorgaande jaren is het fundament neergelegd voor een goed functionerende organisatie. De opbouw en groei van de organisatie is achtergebleven bij de verwachtingen. Dit is met name veroorzaakt door een tekort aan productieve uren en hogere kosten in het eerste halfjaar. In het eerste halfjaar was er tekort aan personeel wat deels is opgevangen door kostbaardere inhuur. In de loop van 2022 zijn de meeste vacatures ingevuld en voegen de resultaten zich naar de begrote dekkingen. De toename van de werkvoorraad en het verhogen van de omzet vraagt vaak voorinvestering. Juist bij groei en ontwikkeling gaat de kost voor de baat. In 2022 is daarom weinig ruimte gevonden de vermogens- en liquiditeitspositie te versterken.

De stichting heeft op dit moment al voor nagenoeg geheel 2023 voldoende werkvoorraad. Gelet op de ontwikkelingen in Groningen en de toenemende aandacht voor het Landschap vanuit de overheid, kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de werkvoorraad voor de langere termijn zal toenemen.

De provincie Groningen hanteert een monitoringsystematiek voor de organisaties aan wie zij een budgetsubsidie toekennen. Landschapsbeheer Groningen heeft binnen deze systematiek twee sterren. De twee sterren status brengt onder andere de verplichting mee om een plan van aanpak te maken voor het oplossen van de problemen. Eind 2022 is het plan van aanpak toegelicht en uitgereikt aan de provincie Groningen. Op basis van het plan van aanpak en de voortgangsrapportages is de budgetsubsidie voor 2023 door de provincie Groningen verleend.

De liquiditeit en uitvoering van het plan van aanpak is strak gemonitord door het MT. Ten behoeve van de liquiditeit wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor uitstel van loonbelasting.

Voor het borgen van de continuïteit van de stichting is door het bestuur het volgende beleid vastgesteld voor de gewenste omvang van de continuïteitsreserve en het bereiken van deze gewenste omvang:

1. De continuïteitsreserve is een vrije reserve en dient als buffer voor eventuele exploitatieverliezen in enig boekjaar, alsmede ter financiering van de vaste activa en het werkkapitaal van de stichting.
2. De huidige kredietfaciliteit in rekening-courant, ad € 250.000, moet geheel benut worden voor het opvangen van schommelingen in de omvang van het werkkapitaal.
3. De genormeerde omvang van het werkkapitaal is op basis van historische gegevens gesteld op 1 maand van de omvang van de subsidies en bijdragen projecten in het boekjaar.
4. De voorziening onderhoud gebouw dient als een met de langlopende kredietfaciliteit vergelijkbare financieringsbron.

Aan de hand van de jaarcijfers 2022 en de hiervoor geformuleerde uitgangspunten kan de gewenste minimale omvang van de continuïteitsreserve als volgt worden berekend:

OMSCHRIJVING	BEDRAG
Boekwaarde vaste activa minus herwaardering	€ 860.409
Werkkapitaal: 1/12 deel van € 4.205.465	€ 350.455
<i>Totaal te financieren</i>	<i>€ 1.210.864</i>
Langlopende kredietfaciliteit en voorziening onderhoud gebouw	€ 606.129
<i>Gewenste minimale omvang continuïteitsreserve</i>	<i>€ 604.735</i>
Continuïteitsreserve per 31 december 2022	€ 163.758
<i>Nog te realiseren toevoeging</i>	<i>€ 440.977</i>

Uit dit overzicht blijkt dat de nog te realiseren toevoeging met name bepaald wordt door de omvang van het werkkapitaal. In de laatste boekjaren is het werkkapitaal lager uitgevallen dan de genormeerde omvang. De nog te realiseren toevoeging kan bij de genormeerde omvang van het werkkapitaal niet geheel gefinancierd worden met de rekening-courant kredietfaciliteit van € 250.000. Vanwege de tijdelijke voorfinanciering van twee POP-projecten is met de Rabobank afgesproken om de rekening-courant kredietfaciliteit van mei 2023 tot en met december 2023 uit te breiden naar € 500.000. Uit de begroting 2023 blijkt verder dat de nog te realiseren toevoeging slechts beperkt in het komend boekjaar gerealiseerd kan worden, voor zover het totaal te financieren bedrag niet in belangrijke mate toeneemt in 2023. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de jaarlijkse aflossing op de langlopende schulden van € 46.270 uit de afschrijvingen op materiële vaste activa gefinancierd wordt.

De huidige financiële situatie blijft aandacht vereisen, maar de stichting ziet goede mogelijkheden om binnen 2 tot 4 jaar een continuïteitsreserve op te bouwen die voldoet aan de criteria van de stichting.

Begroting 2023

De hierna opgenomen begroting 2023 is op 27 september 2022 goedgekeurd door de raad van toezicht. In deze begroting is de navolgende meerjarenraming (* € 1.000) en beschrijving van de risico's opgenomen:

OMSCHRIJVING	2023	2024	2025
Subsidies en bijdragen projecten	4.688	3.984	3.460
Af: directe projectkosten	1.430	1.159	860
<i>Dekkingsbijdrage projecten</i>	3.258	2.825	2.600
Af: netto kosten	3.253	3.316	3.379
RESULTAAT GEPLANDE ACTIVITEITEN	5	-491	-779

Risico's in de exploitatie

Uit de meerjarenraming blijkt dat de risico's voor het jaar 2023 qua exploitatie te overzien zijn, voor zover zich geen bijzondere omstandigheden voordoen. Voor de jaren 2024 en 2025 zijn de risico's vergelijkbaar met eerdere begrotingen. De meerjarenraming is gebaseerd op de beschikbare subsidies, waardoor zowel de baten als de directe projectkosten teruglopen over 2024 en 2025. Zodra nieuwe subsidies worden beschikbaar, zullen de baten en de directe projectkosten stijgen.

Risico's in de liquiditeit

Door het verlies van 2022 staat de liquiditeitspositie onder druk. Door de fluctuaties van het vermogensbeslag in de subsidiepositie is dit kwetsbaar. Hierbij komt het gegeven dat bij twee zogeheten POP-projecten geen voorschotten worden verleend, maar slechts één keer per jaar de gemaakte kosten kunnen worden gedeclareerd. Zoals eerder vermeld wordt de aanpak van de liquiditeitsproblematiek ondersteund door de provincie Groningen middels het sneller bevoorschotten van de budgetsubsidie (aan het begin van het jaar in één keer in plaats van per kwartaal) en het tot 80 of 90% bevoorschotten van de toegezegde PLG-projecten. Daarnaast is gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot uitstel van loonbelasting en zijn er meerdere maatregelen genomen om de liquiditeit te verbeteren. Hierbij is het voortdurend monitoren van de verwachte ontwikkeling van de kaspositie essentieel.

BATEN	Begroting 2023	in %
Baten uit acties van derden	187.500	4
Subsidies van overheden	3.464.845	72
Overige baten	1.171.481	24
Totaal baten	4.823.826	100
LASTEN		
Besteed aan landschapselementen	3.930.111	81
Werving baten	149.476	3
Administratie en beheer	739.239	15
Totaal lasten	4.818.826	99
RESULTAAT	5.000	1

Norm administratie en beheer + werving baten: maximaal 20% van totaal baten. Doordat in dit begrotingsjaar de directe projectkosten fors lager zijn dan in andere jaren is het % van de norm ten opzichte van de totale baten hoger dan de norm.

TABEL LASTENVERDELING				
LASTEN	Landschaps- elementen	Werving baten	Administratie en beheer	TOTAAL
Directe projectkosten	1.384.051	7.510	38.573	1.430.134
Personeelskosten	1.952.509	117.197	637.885	2.707.591
Organisatiekosten	455.426	19.569	54.505	529.500
Kapitaalslasten	138.125	5.200	8.276	151.601
Totaal	3.930.111	149.476	739.239	4.818.826

De doelstelling van Landschapsbeheer Groningen is het herstel, onderhoud en beheer van cultuurhistorische landschapselementen.

TOELICHTING

Baten

Het totaal van de baten is het saldo van de individuele projectbudgetten en de budgetten bestemd voor werving baten en administratie en beheer, inclusief subsidies maatwerkbanen. De baten uit acties van derden betreffen de Nationale Postcode Loterij-gelden.

Toelichting tabel lastenverdeling

Directe projectkosten

Hieronder worden de direct aan de projecten toe te rekenen kosten van inzet derden, plantmateriaal en overige kosten verantwoord. De kosten van de stichting bestaan uit personeelskosten, kapitaalslasten en organisatiekosten en worden aan de projecten toegerekend op basis van de inzet van personeel en materieel tegen tarieven voorvloeiend uit het kostprijsstelsel van de stichting.

Personeelskosten

Deze zijn berekend op basis van de voor 2023 te verwachten salarissen en de op het moment van opstellen van de begroting geldende percentages voor werkgeverslasten. De salariskosten worden bepaald conform de CAO Bos en Natuur, ondernemingsdeel De Landschappen.

Kapitaalslasten

Dit betreft de kosten van het vermogensbeslag in vaste activa (rente + afschrijving) en het werkkapitaal (rente).

Organisatiekosten

Deze zijn geraamd op basis van enerzijds de werkelijke kosten 2021 en de werkelijke kosten tot en met juni 2022 en anderzijds de begrote kosten over 2022 en de hierin te verwachten kostenstijgingen.

RESULTATEN IN BEELD

Participatie

3.362

(waarvan 2.136 < 18 jaar)

Totaal aantal uren

46.057

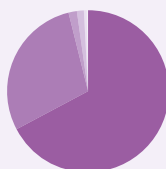
Vertegenwoordigt waarde van

€995.170

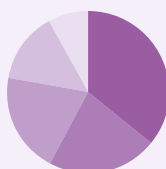

Vrijwilligers

3.362

- 2.345 Lokale groepen en dorpen
- 1.014 Deelnemers Natuurwerkdag
- 54 Wandelvrijwilligers
- 50 Brigadevrijwilligers
- 21 Kerkterreinvolunteers
- 3 Organisatievrijwilligers

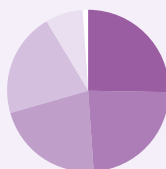

Brigadevrijwilligers

- 18 Zeisbrigade
- 11 Knotbrigade
- 10 Gorechtbrigade
- 7 Landschapsbrigade
- 4 Vruchtbomenbrigade

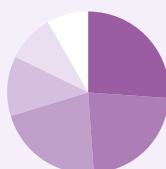
Kennis ontwikkelen en delen

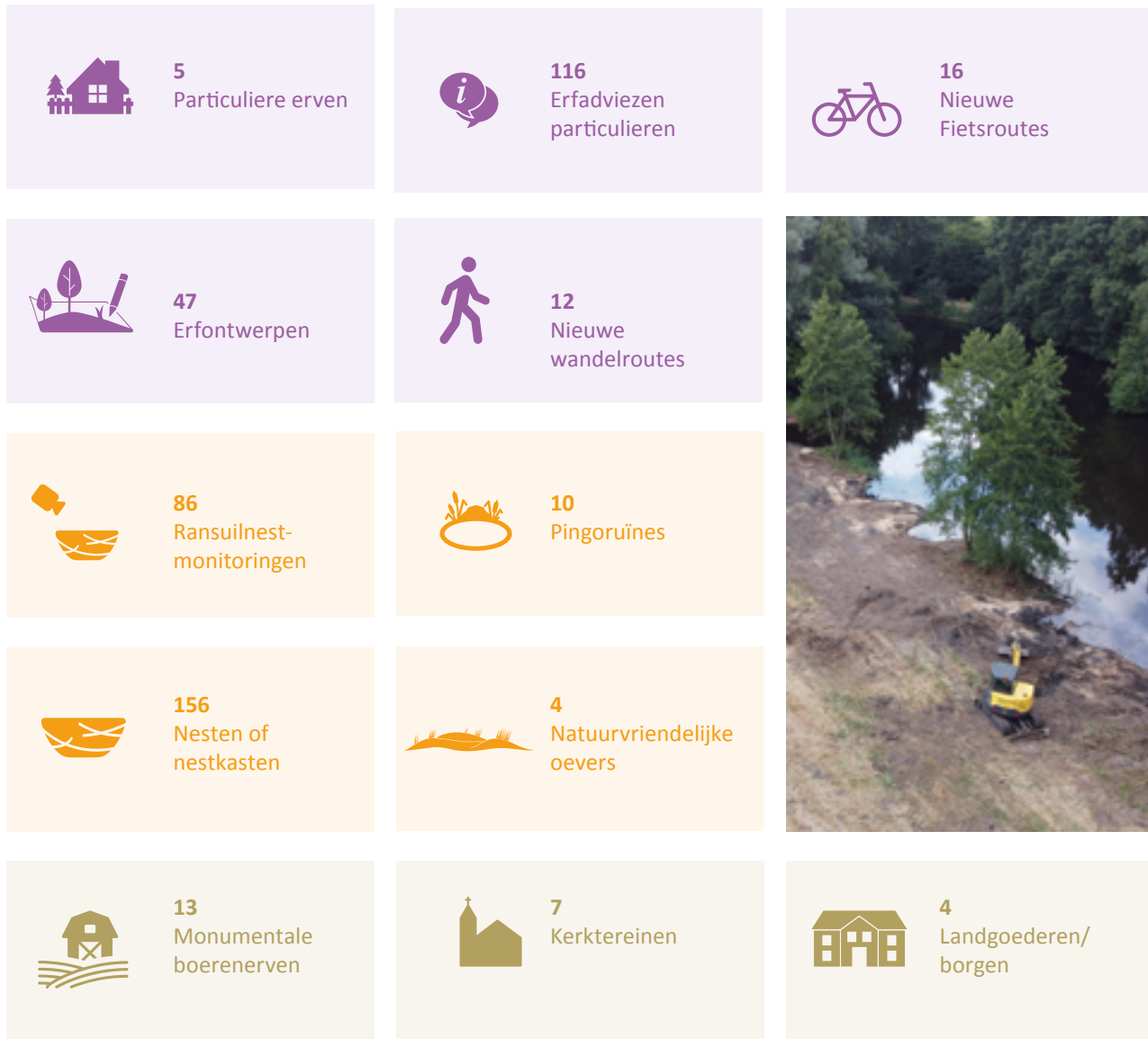
- 27 Publicaties
- 25 Informatiebijeenkomsten
- 23 Lezingen/workshops/cursussen
- 22 Excursies
- 8 Buitenlessen op scholen
- 1 Symposium

Bereik

- 2.271 Volgers op Facebook
- 2.000 Websitebezoekers per maand
- 1.853 Volgers op LinkedIn
- 1.029 Volgers op Instagram
- 835 Volgers op Twitter
- 700 Abonnementen THUIS magazine

 Aangeplant	 Beheerd	 Geïnspecteerd
14.632 m Haag/ houtwal / singel	25.510 m Hagen/singels/houtwallen	23.771 Iepen
9.788 Bomen/ bosplantsoen	1.610 Fruitbomen	402 Andere bomen
11.011 Struiken	279 Knotbomen	62 Boerenlandpaden
41.840 Bollen	501 Overige bomen	6 Boerenerven
11.502 Bloemenmengsels	27.235 m² Bosjes	9 Kerkterreinen
	2 Natte landschapselementen	726 km Wandelnetwerk
		580 km Fietsnetwerk
		3 Ommetjes
		54 Landschappelijke groeiplaatsen
		138 km Hout- en elzensingel
		5.959 Bermen

De genoemde cijfers zijn gebaseerd op kalenderjaar 2022. Vanwege de looptijd van projecten over meerdere jaren kan er sprake zijn van afrondingsverschillen.

JAARREKENING 2022

Balans per 31 december 2022.....	16
Staat van baten en lasten 2022.....	17
Aansluitstaat	18
Kasstroomoverzicht 2022.....	19
Algemene toelichting	21
Toelichting op de balans.....	26
Toelichting op staat van baten en lasten.....	35
Functioneel resultatenoverzicht projecten	43
Bestedingen Postcode Loterij	46
Controleverklaring	48

BALANS PER 31 DECEMBER 2022

(na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2022	31-12-2021
Materiële vaste activa		
Gebouw en terrein	671.099	601.952
Machines en transportmiddelen	366.397	351.843
Andere vaste bedrijfsmiddelen	<u>89.414</u>	<u>84.359</u>
	1.126.910	1.038.154
Financiële vaste activa		
Ledenkapitaal Gebiedscoöperatie WK	-	10.000
Vlottende activa		
Voorraden	70.496	56.255
Debiteuren	333.526	461.352
Subsidiepositie	1.638.432	-
Overige vorderingen	<u>251.834</u>	<u>744.958</u>
	2.294.288	1.262.565
Liquide middelen	556	174.888
Totaal activa	<u>3.421.754</u>	<u>2.485.607</u>

PASSIVA		
Eigen vermogen		
Continuïteitsreserve	163.758	315.679
Herwaarderingsreserve	<u>321.815</u>	<u>239.156</u>
	485.573	554.835
Voorzieningen		
Onderhoud gebouwen	<u>62.037</u>	<u>49.338</u>
	62.037	49.338
Langlopende schulden		
Hypothecaire lening	490.000	520.000
Financial lease	<u>54.092</u>	<u>55.062</u>
	544.092	575.062
Kortlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	108.338	-
Belastingen en premies	620.494	620.387
Subsidiepositie	808.338	291.959
Crediteuren	577.413	165.295
Overige schulden	<u>215.469</u>	<u>228.731</u>
	2.330.052	1.306.372
Totaal passiva	<u>3.421.754</u>	<u>2.485.607</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2022

CATEGORALE WEERGAVE			
	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
BATEN			
Subsidies en bijdrages projecten	4.205.465	4.659.255	3.755.115
Af: directe projectkosten	1.309.244	1.513.006	1.162.608
Dekkingsbijdrage uit projecten	2.896.221	3.146.249	2.592.507
Subsidies maatwerkbanen	124.014	125.018	118.825
	<u>3.020.235</u>	<u>3.271.267</u>	<u>2.711.332</u>
LASTEN			
Personeel	2.581.888	2.630.710	2.084.057
Organisatie	452.744	484.500	451.942
Kapitaalslasten	147.202	151.057	141.576
	<u>3.181.834</u>	<u>3.266.267</u>	<u>2.677.575</u>
RESULTAAT GEPLANDE ACTIVITEITEN	-161.599	5.000	33.757
Overige baten	17.472	-	320.646
Overige lasten	20.117	-	2.505
	-2.645	-	318.141
RESULTAAT BOEKJAAR	-164.244	5.000	351.898

FUNCTIONELE WEERGAVE			
	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
BATEN			
Baten uit acties van derden	187.500	187.500	187.500
Subsidies van overheden	2.838.674	2.826.024	2.531.590
Overige baten	1.303.305	1.770.749	1.464.850
	<u>4.329.479</u>	<u>4.784.273</u>	<u>4.183.940</u>
LASTEN			
Besteed aan landschapselementen	3.845.312	3.828.897	3.171.968
Werving baten	121.143	142.911	138.383
Administratie en beheer	527.268	807.465	521.691
	<u>4.493.723</u>	<u>4.779.273</u>	<u>3.832.042</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-164.244	5.000	351.898

AANSLUITSTAAT

Toelichting

In dit overzicht wordt de aansluiting tussen de categorale en functionele weergave van de staat van baten lasten over het boekjaar en het voorgaande boekjaar weergegeven.

Jaar 2022				
BATEN	TOTAAL	Acties van derden	Subsidies overheden	Overige baten
Subsidies en bijdrage projecten	4.205.465	187.500	2.838.674	1.179.291
Subsidie maatwerkbanen	124.014	-	-	124.014
	<u>4.329.479</u>	<u>187.500</u>	<u>2.838.674</u>	<u>1.303.305</u>
LASTEN	TOTAAL	Landschaps- elementen	Werving baten	Administratie en beheer
Directe projectkosten	1.309.244	1.276.268	6.453	26.523
Personeelskosten	2.581.888	2.014.437	93.813	473.638
Organisatiekosten	452.744	412.176	16.372	24.196
Kapitaallasten	147.202	142.431	4.505	266
Saldo van overige baten en lasten	2.645	-	-	2.645
	<u>4.493.723</u>	<u>3.845.312</u>	<u>121.143</u>	<u>527.268</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	-164.244			
In % van de totale baten	103,79	88,82	2,80	12,18

Jaar 2021				
BATEN	TOTAAL	Acties van derden	Subsidies overheden	Overige baten
Subsidies en bijdrage projecten	3.755.115	187.500	2.531.590	1.036.025
Subsidie maatwerkbanen	118.825	-	-	118.825
Bijdrage TVL	310.000	-	-	310.000
	<u>4.183.940</u>	<u>187.500</u>	<u>2.531.590</u>	<u>1.464.850</u>
LASTEN	TOTAAL	Landschaps- elementen	Werving baten	Administratie en beheer
Directe projectkosten	1.162.608	1.126.435	7.505	28.668
Personeelskosten	2.084.057	1.505.931	106.783	471.343
Organisatiekosten	451.942	407.217	17.903	26.822
Kapitaallasten	141.576	132.385	6.192	2.999
Saldo van overige baten en lasten	-8.141	-	-	-8.141
	<u>3.832.042</u>	<u>3.171.968</u>	<u>138.383</u>	<u>521.691</u>
RESULTAAT BOEKJAAR	351.898			
In % van de totale baten	91,59	75,81	3,31	12,47

KASSTROOMOVERZICHT 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
ONTVANGSTEN			
Subsidies en bijdrages projecten	3.218.471	4.749.329	3.502.603
Subsidies maatwerkbanen	125.728	146.026	116.540
Overige opbrengsten	17.169	-	10.646
(A)	<u>3.361.368</u>	<u>4.895.355</u>	<u>3.629.789</u>
UITGAVEN			
Personeel	2.582.713	2.739.774	1.748.513
Organisatie en projecten	873.878	1.976.867	2.214.551
Kapitaallasten (rente)	23.552	31.057	20.932
(B)	<u>3.480.143</u>	<u>4.747.698</u>	<u>3.983.996</u>
Kasstroom (A-B)	-118.775	147.657	-354.207
Investeringen/desinvesteringen	-117.121	-140.000	-80.648
Onderhoud gebouw en terrein	-15.804	-20.000	-13.210
Financiering financial lease	15.300	-	33.712
Aflossing leningen	-30.000	-30.000	-30.000
Aflossing financial lease	-16.270	-17.028	-11.356
Mutatie geldmiddelen	<u>-282.670</u>	<u>-59.371</u>	<u>-455.709</u>
Geldmiddelen per 1 januari	174.888		630.597
Geldmiddelen per 31 december	<u>-107.782</u>		<u>174.888</u>
Mutatie geldmiddelen	-282.670		-455.709

TOELICHTING

De ontvangsten en uitgaven in het kasstroomoverzicht zijn afgeleid uit de baten en kosten volgens de exploitatierekening en de balansmutaties in deze posten. Hierbij zijn de overige baten en lasten toegevoegd aan de categorie waarop zij betrekking hebben en zijn de uitgaven inzake project- en organisatiekosten samengevoegd. De afzonderlijke omvang van laatstgenoemde uitgaven kan niet op een economisch verantwoorde wijze worden bepaald.

De geldmiddelen per 1 januari en 31 december van ieder kalenderjaar omvatten tevens het benutte deel van het rekening-courantkrediet.

Het verschil tussen de gerealiseerde kasstroom en de begrote kasstroom wordt vooral veroorzaakt door het saldoverschil van de ontvangsten uit hoofde van subsidies en bijdrages projecten en de uitgaven voor organisatie en projecten. Cijfermatig kan dit als volgt worden weergegeven:

	Realisatie	Begroot	Vershil
Subsidies en bijdrages projecten	3.218.471	4.749.329	-1.530.858
Organisatie en projecten	<u>873.878</u>	<u>1.976.867</u>	<u>- 1.102.989</u>
Saldo	<u>2.344.593</u>	<u>2.772.462</u>	<u>-427.869</u>

Daarnaast waren de uitgaven voor personeelskosten ruim € 150.000 lager door vacatures. In de post investeringen/desinvesteringen is het boekwinst van € 303 verwerkt.

ALGEMENE TOELICHTING

Organisatie

Landschapsbeheer Groningen zet zich sinds 1982 in voor het bevorderen van en bijdragen aan het behoud, beheer en herstel van de landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden in de provincie Groningen. Landschapsbeheer Groningen is een stichting met een raad van toezicht en een directeur-bestuurder. De stichting is statutair gevestigd in gemeente Groningen en houdt kantoor op het adres Roderwolderdijk 60 in Groningen.

Voor het realiseren van de doelstelling is door de stichting ingezet op het ontwikkelen van de organisatie van regionaal ondersteunend/adviserend naar regio overstijgend ondersteunend/adviserend en actief uitvoerend in de regio. De regio overstijgende ondersteunende/adviserende rol komt met name tot uitdrukking in het samenwerkingsverband met de provinciale zusterinstellingen voor landschapsbeheer en LandschappenNL.

De actief uitvoerende rol manifesteert zich in de uitvoering van beheer- en herstelprojecten in nauwe samenwerking met andere betrokkenen bij de onderscheiden projecten. De dekkingsbijdrage uit projecten is hierbij de belangrijkste financieringsbron van de stichting. Aan het eerdergenoemde samenwerkingsverband is door Nationale Postcode Loterij een "goed doel" status verleend. De instellingen in het samenwerkingsverband zijn hierdoor kansspel begunstigde geworden. Door de stichting worden de verkregen middelen van Nationale Postcode Loterij vooral ingezet als cofinanciering voor kleinschalige projecten in het kader van de doelstelling. Hierdoor wordt de oorspronkelijke regionaal ondersteunende/adviserende rol versterkt, waaronder het ondersteunen en begeleiden van vrijwilligers.

Stelselwijziging

In de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving wordt niet meer specifiek ingegaan op de verwerking van baten uit nationale loterijen, wat betekent dat de algemeen geldende grondslag van toepassing is: een actief wordt verwerkt indien het waarschijnlijk is dat aan die post verbonden toekomstig economisch voordeel naar de rechtspersoon zal vloeien. Verwerking van baten uit loterijen vond tot en met het jaar 2021 plaats in het jaar waarin de bate uit de actie van derden is ontvangen dan wel door die derde is toegezegd. Geconstateerd is dat veel andere landschapsorganisaties op basis van de algemeen geldende grondslag (een actief wordt verwerkt indien het waarschijnlijk is dat aan die post verbonden toekomstig economisch voordeel naar de rechtspersoon zal vloeien) de bate verantwoordden in het jaar waarop de toezegging betrekking heeft. Om daarop aan te sluiten en een beter inzicht te geven in het vermogen van de stichting, is deze verwerkingswijze vanaf de jaarrekening 2022 aangepast.

Als gevolg hiervan heeft een stelselwijziging plaatsgevonden die retrospectief is verwerkt in de jaarrekening. De wijziging in verwerkingswijze heeft geleid tot een toename van de continuïteitsreserve van € 187.500 per 1 januari 2022 en een toename van de overige vorderingen van € 187.500 per 1 januari 2022. Het effect op het resultaat is nihil.

	Stand 1 januari 2022 vóór stelselwijziging	Stand 1 januari 2022 ná stelselwijziging	Cumulatief effect 1 januari 2022
Overige vorderingen	557.458	744.958	187.500
Eigen vermogen: continuïteitsreserve	128.179	315.679	187.500

Continuïteit

De stichting sluit 2022 af met een verlies van € 164.244. Het eigen vermogen is per 31 december 2022 gestegen naar € 485.573 door de herwaardering van het pand en de stelselwijziging van de verwerking van de baten van de NPL.

In voorgaande jaren is het fundament neergelegd voor een goed functionerende organisatie. De opbouw en groei van de organisatie is achtergebleven bij de verwachtingen. Dit is met name veroorzaakt door een tekort aan productieve uren en hogere kosten in het eerste halfjaar. In het eerste halfjaar was er tekort aan personeel wat deels is opgevangen door kostbaardere inhuur. In de loop van 2022 zijn de meeste vacatures ingevuld en voegen de resultaten zich naar de begrote dekkingen. De toename van de werkvoorraad en het verhogen van de omzet vraagt vaak voorinvestering. Juist bij groei en ontwikkeling gaat de kost voor de baat. In 2022 is daarom weinig ruimte gevonden de vermogens- en liquiditeitspositie te versterken.

De stichting heeft op dit moment al voor nagenoeg geheel 2023 voldoende werkvoorraad. Gelet op de ontwikkelingen in Groningen en de toenemende aandacht voor het Landschap vanuit de overheid, kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de werkvoorraad voor de langere termijn zal toenemen.

De provincie Groningen hanteert een monitoringsystematiek voor de organisaties aan wie zij een budgetsubsidie toekennen. Landschapsbeheer Groningen heeft binnen deze systematiek twee sterren. De twee sterren status brengt onder andere de verplichting mee om een plan van aanpak te maken voor het oplossen van de problemen. Eind 2022 is het plan van aanpak toegelicht en uitgereikt aan de provincie Groningen. Op basis van het plan van aanpak en de voortgangsrapportages is de budgetsubsidie voor 2023 door de provincie Groningen verleend.

De liquiditeit en uitvoering van het plan van aanpak is strak gemonitord door het MT. Ten behoeve van de liquiditeit wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid voor uitstel van loonbelasting.

De huidige financiële situatie blijft aandacht vereisen, maar de stichting ziet goede mogelijkheden om binnen 2 tot 4 jaar een continuïteitsreserve op te bouwen die voldoet aan de criteria van de stichting.

Functioneel resultatenoverzicht

Het functioneel resultatenoverzicht is een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening en geeft gecompliceerde informatie over de totale opbrengsten en kosten van projecten. De kosten van projecten zijn hierbij onderverdeeld in directe projectkosten en de inzet van personeel en materieel tegen kostprijzen op basis van het kostprijsstelsel van de stichting.

Bestedingsoverzicht Postcodeloterijgelden

Het bestedingsoverzicht postcodeloterijgelden is ontleend aan het protocol Nationale Postcode Loterijbestedingen. In dit protocol zijn de afspraken tussen LandschappenNL als begunstigde en de provinciale stichtingen voor landschapsbeheer als medebegunstigden geregeld. Besteding door de provinciale stichtingen geschiedt op basis van een door LandschappenNL goed te keuren bestedingsplan. De in het bestedingsplan opgenomen projecten worden hiermee geoormerkt en de aan de projecten gekoppelde budgetten dienen binnen 2 jaar te zijn besteed. Binnen een bestedingsplan mogen budgetten in verband met over- of onderbesteding worden herverdeeld over de projecten. Niet bestede budgetten moeten worden terugbetaald aan LandschappenNL. Het bestedingsoverzicht postcodeloterijgelden is een onderdeel van de toelichting op de jaarrekening.

ANBI

Stichting Landschapsbeheer Groningen is op 26 januari 2016 door de belastingdienst vanaf 1 januari 2015 en voor onbepaalde tijd aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de stichting zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten. De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van hetgeen genoemd onder Stelselwijziging. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. De rapporteringsvaluta is de Euro (€), uitgedrukt in € * 1.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen worden gewaardeerd tegen de actuele kostprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. De actuele kostprijs van het bedrijfsgebouw betreft de actuele aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen van het oorspronkelijk verworven actief en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging van een actief kunnen worden toegerekend per 31 december 2019, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De actuele kostprijs wordt eens in de drie jaar geactualiseerd tenzij, omstandigheden vragen om een eerdere actualisatie. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. In de waardering wordt rekening gehouden met eventuele incurantheid van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte afwaarderingen. Deze afwaarderingen zijn gebaseerd op het getaxeerde risico van oninbaarheid.

Subsidiepositie

De subsidiepositie is bepaald door de tot en met het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen, de nog te besteden subsidiebedragen en de ontvangen voorschotten in mindering te brengen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen wordt gesplitst in:

- continuïteitsreserve
- herwaarderingsreserve
- bestemmingsreserves

De continuïteitsreserve is een vrije reserve en dient als buffer voor eventuele exploitatieverliezen in enig boekjaar, alsmede ter financiering van de vaste activa en het werkkapitaal.

De herwaarderingsreserve wordt bepaald als het positieve verschil tussen de actuele kostprijs en de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van het bedrijfsgebouw zonder rekening te houden met enige afschrijving of waardevermindering.

Bestemmingsreserves zijn afgezonderde reserves met een specifieke bestemming op basis van daartoe strekkende bestuursbesluiten. De vorming en benutting van deze reserves geschiedt via de resultaatbestemming.

Langlopende schulden

Financial lease

De stichting leaset materieel. Hierbij heeft de stichting grotendeels de voor- en nadelen verbonden aan de eigendom van deze activa. Deze activa worden geactiveerd in de balans bij aanvang van het leasecontract tegen de reële waarde van het actief of de lagere contante waarde van de minimale leasetermijnen. De te betalen leasetermijnen worden exclusief de rentecomponent opgenomen onder de langlopende schulden.

Vorzieningen

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van het gebouw (Roderwolderdijk 60 te Groningen) wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over 20 jaar conform het onderhoudsplan. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. De werkelijk bestede kosten worden ten laste van de voorziening gebracht.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Subsidies en bijdrages projecten

De financiering van de projecten bestaat veelal uit een mengvorm van subsidies en bijdrages van eigenaren. De subsidieverstrekkingen zijn onder andere de Provincie Groningen, het Waddenfonds, de Groninger gemeentes, de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Met uitzondering van de budgetsubsidie van de Provincie Groningen, moeten bij alle overige subsidies de subsidiabele kosten zijn gemaakt in de projectperiode. Bij de subsidies van de Provincie Groningen uit het Programma Landelijk Gebied mogen ook de gemaakte voorbereidingskosten 1 jaar voorafgaand aan de projectperiode en tot een maximum van 10% - 12% van de projectkosten worden meegenomen. De subsidiabele kosten betreffen direct aan de projecten toe te rekenen kosten en de inzet van personeel en materieel tegen de kostprijstarieven van de stichting. Voor Waddenfondsprojecten en POP-projecten zijn voor de inzet van personeel en materieel tariefberekeningen voorgeschreven. De verschillen tussen de kostprijstarieven en de voorgeschreven tariefberekeningen worden in de projectadministratie als tariefcorrectie verwerkt.

Directe projectkosten

Dit betreffen de door derden in rekening gebrachte kosten voor werkzaamheden, diensten en producten die specifiek betrekking hebben op de projecten.

Subsidies maatwerkbanen

Hieronder worden subsidies van gemeenten en sociale werkvoorzieningschappen verantwoord voor het al of niet tijdelijk te werk stellen bij de stichting van mensen die zijn aangewezen op tewerkstellingsregelingen van de betreffende gemeenten en sociale werkvoorzieningschappen.

Baten uit nalatenschappen

Baten uit nalatenschappen worden verwerkt in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een bate uit nalatenschap kan betrouwbaar worden vastgesteld als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke (financiële) omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Per nalatenschap wordt beoordeeld op welk moment de (financiële) omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kapitaalslasten

Dit betreft de lasten samenhangend met investeringen in vaste activa, het vermogensbeslag in het werkkapitaal en de financiering hiervan. In de begroting worden deze lasten voor de vaste activa berekend volgens de annuïteitenmethode over de aanschafwaardes en bijbehorende afschrijvingstermijnen tegen een gewogen vermogenskostenvoet. In de realisatiecijfers betreft dit de afschrijvingen op vaste activa en de rentelasten en soortgelijke kosten van aan de stichting ter beschikking gestelde kredietfaciliteiten.

Overige baten en lasten

Hieronder worden baten en lasten verantwoord die geen rechtstreeks verband hebben met de projecten, danwel los staan van de uitvoering in het boekjaar, of in dat kader bijzonder van aard zijn.

Risicotoeslag

In het kostprijsstelsel van de stichting is een risicotoeslag opgenomen, in de vorm van een opslagpercentage over de totale apparaatskosten. Met deze risicotoeslag worden risico's in de projecten en de apparaatskosten opgevangen ten behoeve van de continuïteit van de stichting en daarmee haar doelstellingen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Materiële vaste activa

Algemeen: Alle materiële vaste activa zijn dienstbaar aan de doelstelling van de stichting.

Gebouw en terrein	2022	2021
Boekwaarde per 1 januari	601.952	627.787
Herwaardering	94.982	-
Afschrijvingen	25.835	25.835
Boekwaarde per 31 december	671.099	601.952
Aanschafwaarde per 31 december	1.355.553	1.144.483
Cumulatieve afschrijvingen	684.454	542.531
Boekwaarde per 31 december	671.099	601.952

Het gehanteerde afschrijvingspercentage voor het bedrijfsgebouw is 2,5%. Op de waarde van de grond wordt niet afgeschreven. De waarde van de grond is € 111.092. Het pand Roderwolderdijk 60 is hypothecair bezwaard. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden.

Op 3 februari 2023 is het pand in opdracht van de stichting getaxeerd door Riemer Vastgoed Consultancy op een marktwaarde van € 760.908 k.k. De WOZ-waarde bedraagt € 557.000 (waardepeildatum 01-01-2022).

Machines en transportmiddelen	2022	2021
Boekwaarde per 1 januari	351.843	347.785
Investeringen	79.771	65.432
Afschrijvingen	65.217	61.374
Boekwaarde per 31 december	366.397	351.843
Aanschafwaarde per 31 december	985.525	905.754
Cumulatieve afschrijvingen	619.128	553.911
Boekwaarde per 31 december	366.397	351.843

De gehanteerde afschrijvingspercentages lopen van 10 % tot en met 20 %.

Andere vaste bedrijfsmiddelen	2022	2021
Boekwaarde per 1 januari	84.359	104.857
Investerings	37.653	15.291
Desinvesteringen	-	-2.354
	122.012	117.794
Afschrijvingen	32.598	33.435
Boekwaarde per 31 december	89.414	84.359
Aanschafwaarde per 31 december	319.467	321.415
Cumulatieve afschrijvingen	230.053	237.056
Boekwaarde per 31 december	89.414	84.359

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn 12½%, 20%, 25% en 33,3%. Geheel afgeschreven en niet meer aanwezig bedrijfsmiddelen zijn verwijderd uit de cumulatieve aanschafwaarde en de cumulatieve afschrijvingen.

Op de machines, transportmiddelen en de andere vaste bedrijfsmiddelen is stil pandrecht gevestigd. Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de langlopende schulden.

Financiële vaste activa

Algemeen: Alle financiële vaste activa zijn dienstbaar aan de doelstelling van de stichting.

Ledenkapitaal Gebiedscoöperatie Westerkwartier B.A.

Samen met Boer & Natuur Zuidelijk Westerkwartier, vereniging voor plattelandsbeheer, Natuur- en Milieuvereniging "De Eendracht", Vereniging duurzame landbouw Stad en Ommeland, Staatsbosbeheer en Stichting Agrarisch Opleidingscentrum Terra heeft de stichting op 10 december 2013 de Gebiedscoöperatie Westerkwartier B.A. te Zuidhorn opgericht. Het doel van de coöperatie is het uitoefenen of doen uitoefenen van een bedrijf ten behoeve van haar leden, waarbij de activiteiten groen economisch van aard zijn en gericht op het behoud en de ontwikkeling van het gebied Westerkwartier. Eventuele winsten worden niet uitgekeerd aan de leden, maar toegevoegd aan de algemene reserve van de coöperatie. In bijzondere situaties, zoals bij liquidatie van de coöperatie, kan door de algemene ledenvergadering hiervan worden afgeweken met een meerderheid van 80 % van de stemgerechtigde leden. De coöperatie kent A, B, en C leden. De A-leden moeten gevestigd of werkzaam zijn binnen het gebied, een significant en aantoonbaar belang hebben bij het doel van de coöperatie en toegevoegde waarde hebben binnen de samenstelling van het ledenbestand. Een B-lid moet voldoen aan het criterium toegevoegde waarde en een C-lid moet gevestigd zijn in het gebied Westerkwartier. De oprichters zijn statutair toegetreden als A-leden van de coöperatie. Voor ieder A-lid geldt een aansprakelijkheid voor een tekort bij ontbinding van de coöperatie van maximaal € 10.000. Het niet terugvorderbare entreegeld of ledenkapitaal voor Stichting Landschapsbeheer Groningen is vastgesteld op € 10.000.

De contributie bedraagt € 1.000 per jaar en is verantwoord onder de post overige algemene kosten.

Bij vonnis van 21 september 2022 is de Gebiedscoöperatie Westerkwartier B.A. failliet verklaard. Hierdoor is in 2022 het niet terugvorderbare entreegeld van € 10.000 afgeboekt en is het maximaal van € 10.000 betaald vanwege de aansprakelijkheid voor het tekort.

Vlottende activa	31.12.22	31.12.21
Vorraden	70.496	56.255
Debiteuren		
Vorderingen op debiteuren	334.026	461.852
Afwaardering wegens vermoedelijke oninbaarheid	500	500
	333.526	461.352

Subsidiepositie		
Nog te ontvangen op projecten		
Provincie Groningen	415.443	422.152
Waddenfonds	148.771	303.416
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	1.221.996	1.221.996
Overige subsidieverstrekkers	355.834	384.703
Totaaloverzicht	2.142.044	2.332.267
Af: nog te besteden subsidies	1.311.950	2.624.226
Bij: vooruit ontvangen op projecten	808.338	-
Stand per 31 december	1.638.432	-291.959

Vanaf 1 januari 2022 is conform Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving de subsidiepositie gesplitst in nog te ontvangen op projecten en vooruit ontvangen op projecten. In de subsidiepositie zijn de kosten van implementatie van Synergy van € 26.853 opgenomen. Na implementatie van Synergy wordt het bedrag overgeboekt naar de immateriële vaste activa. Het verloop van de positie per onderscheiden subsidieverstrekker kan als volgt worden weergegeven:

Provincie Groningen	2022	2021
Stand per 1 januari	422.152	325.750
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	1.116.169	968.606
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-1.122.878	-872.204
Stand per 31 december	415.443	422.152

Waddenfonds	2022	2021
Stand per 1 januari	303.416	586.284
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	-	-
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-154.645	-282.868
Stand per 31 december	148.771	303.416

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)	2022	2021
Stand per 1 januari	1.221.996	1.824.770
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	-	-
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-	-602.774
Stand per 31 december	1.221.996	1.221.996

Overige subsidieverstrekkers	2022	2021
Stand per 1 januari	384.703	444.428
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	124.753	193.401
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-153.622	-253.126
Stand per 31 december	355.834	384.703

Totaaloverzicht	2022	2021
Stand per 1 januari	2.332.267	3.181.232
In het boekjaar ontvangen subsidietoekenningen	1.240.922	1.162.007
Ontvangen voorschotten en afrekeningen	-1.431.145	-2.010.972
Stand per 31 december	2.142.044	2.332.267

De aansluiting tussen de subsidiepositie en het functioneel resultatenoverzicht is als volgt:

Nog te besteden subsidies per 1 januari 2022		2.624.226
Af: hierin begrepen afrekeningen		-
In het functioneel resultatenoverzicht (FRO) opgenomen als overlopend budget		2.624.226
Bij: ontvangen subsidietoekenningen in 2022	1.240.922	
bijdrages eigenaren en penvoerders projecten van derden	<u>1.775.584</u>	
In het functioneel resultatenoverzicht (FRO) opgenomen als verkregen in 2022		<u>3.016.506</u>
		5.640.732
Toegerekende baten aan het boekjaar:		
subsidies / bijdrages projecten	4.205.466	
tariefcompensatie	<u>123.316</u>	
		4.328.782
Nog te besteden subsidies per 31 december 2022 (= doorlopend budget in FRO)		<u>1.311.950</u>

Overige vorderingen	31.12.22	31.12.21
Nog te factureren inzake diverse projecten	14.463	36.054
Subsidie Nationale Postcode Loterij (NPL)	187.500	187.500
Ziekengeld	14.182	14.750
Subsidie maatwerkbanen	1.094	2.808
Bijdrage NOW	-	154.723
Bijdrage TVL	-	314.479
Vooruitbetaalde kosten en overige vorderingen	34.595	34.644
	<u>251.834</u>	<u>744.958</u>

De bijdrage voor NOW en TVL zijn in 2022 definitief vastgesteld. De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij draagt jaarlijks € 187.500 en wordt in het opvolgende boekjaar ontvangen.

Geen van de vorderingen heeft een looptijd langer dan 1 jaar.

Liquide middelen	31.12.22	31.12.21
Rabobank	-	174.461
Kas	556	427
	<u>556</u>	<u>174.888</u>

De liquide middelen staan geheel ter vrije beschikking van de stichting.

Eigen vermogen		
	2022	2021
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	315.679	-48.542
Uit resultaatverwerking	-164.244	351.898
Vrijval herwaarderingsreserve	12.323	12.323
Stand per 31 december	<u>163.758</u>	<u>315.679</u>

De bate van NPL is door een stelselwijziging toegevoegd aan de continuïteitsreserve. In de algemene toelichting is de stelselwijziging toegelicht.

De continuïteitsreserve is een vrij aan de stichting ter beschikking staande reserve. Deze reserve, de voorziening onderhoud gebouw en de langlopende kredietfaciliteit van de bank vormen samen het beschikbare vermogen van de stichting voor de financiering van de vaste activa en het werkkapitaal van de stichting. Cijfermatig is voorgaande als volgt weer te geven:

	31.12.22	31.12.21
Continuïteitsreserve	163.758	315.679
Voorziening onderhoud gebouw	62.037	49.338
Langlopende kredietfaciliteit	544.092	575.062
Beschikbaar vermogen	<u>769.887</u>	<u>940.079</u>
Vastgelegd in vaste activa minus herwaarderingsreserve	805.095	808.998
Beschikbaar voor financiering van het werkkapitaal	<u>-35.208</u>	<u>131.081</u>

De stichting beschikt over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 250.000. Daarnaast is de reservering voor vakantiedagen en vakantiegeld een buffer. Beide worden gebruikt om de schommelingen in het werkkapitaal op te vangen.

Herwaarderingsreserve		
	2022	2021
Stand per 1 januari	239.156	251.479
Herwaardering	94.982	-
Mutatie boekjaar	12.323	12.323
Stand per 31 december	<u>321.815</u>	<u>239.156</u>

De herwaardering heeft betrekking op het verschil tussen waardering van het bedrijfsgebouw op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs en waardering tegen actuele kostprijs. De berekening van de actuele waarde per 31 december 2022 heeft geleid tot een herwaardering van € 94.982

Voorzieningen		
Onderhoud gebouwen	2022	2021
Stand per 1 januari	49.338	37.109
Dotatie boekjaar	28.503	25.439
	77.841	62.548
Gepieegd onderhoud	15.804	13.210
Saldo per 31 december	62.037	49.338

De voorziening onderhoud gebouwen heeft een overwegend langlopend karakter.

Langlopende schulden		
Hypothecaire lening Rabobank 50.110.013	2022	2021
Saldo per 1 januari	520.000	550.000
Aflossingen	-30.000	-30.000
Saldo per 31 december	490.000	520.000

Van het totaal aan langlopende schulden moet een bedrag van € 30.000 in het boekjaar volgend op de verslagperiode worden afgelost.

Door de Rabobank zijn per 31 december 2022 de volgende kredietfaciliteiten verstrekt:

- Hypothecaire lening van € 600.000, waarvan afgelost per 31 december 2022 € 110.000
- Rekening-courantkrediet van € 250.000

Zekerheden en voorwaarden

De gestelde zekerheden voor de totale verstrekte kredietfaciliteit zijn:

- Eerste hypotheek op het pand Roderwolderdijk 60 tot een totaal bedrag van € 680.671
- Verpanding van de bedrijfsuitrusting (machines/transportmiddelen/inventaris/automatisering)
- Verpanding van de vorderingen op derden
- Nakoming negatieve pledge (bank heeft het eerste recht op verpanding activa) en pari passu (geen activa als zekerheid verstrekt aan anderen dan de bank)

De maandelijkse aflossing op de hypothecaire lening bedraagt € 2.500. De rente bedraagt 2,95 % per jaar gedurende een periode van 5 jaar tot en met 24 april 2024.

Voor het krediet in rekening-courant geldt een opslag van 1,75 % per jaar op de Rabobank Basisrente, alsmede een kredietprovisie van 1 % per jaar over het kredietmaximum.

Rente, kredietprovisie en rentevergoeding worden per kwartaal berekend en in rekening gebracht.

Financial lease	2022	2021
Saldo per 1 januari	55.062	32.706
Verkregen financiering	15.300	33.712
Aflossingen	-16.270	-11.356
Saldo per 31 december	54.092	55.062

Via Ford Credit is per 14 december 2020 een financial lease afgesloten voor de aanschaf van een Ford Transit met kenteken VHT-91-L. De financiering bedraagt € 32.706 met een looptijd van 48 maanden. Het maandelijkse leasebedrag is € 672 en de rente bedraagt 0% gedurende de gehele looptijd.

Via CHN Industrial Capital Europe is per 17 augustus 2021 een financial lease contract afgesloten voor de aanschaf van een New Holland kraan. De financiering bedraagt € 33.712 met een looptijd van 48 maanden. Het maandelijkse leasebedrag is € 747 en de rente bedraagt 3,35% gedurende de gehele looptijd.

Via CNH Industrial Capital Europe is per 19 december 2022 een financial lease contract afgesloten voor de aanschaf van een New Holland kraan. De financiering bedraagt € 15.300 met een looptijd van 60 maanden. Het maandelijkse leasebedrag is € 304 en de rente bedraagt 7,45% gedurende de gehele looptijd.

De totale schuld met een looptijd korter dan 1 jaar is € 49.074 en met een looptijd langer dan 5 jaar is € 370.000.

Kortlopende schulden		
Schulden aan kredietinstellingen	31.12.22	31.12.21
Rabobank	108.338	-
Belastingen en premies	31.12.22	31.12.21
Loonheffing	546.512	570.501
Sociale lasten en pensioenpremies	73.982	49.886
	620.494	620.387

In verband met de regeling "Bijzonder uitstel van betaling vanwege Corona" van de belastingdienst was de schuld aan de belastingdienst per 31 december 2021 voor te betalen loonbelasting € 521.858. Vanaf 1 oktober 2022 wordt de schuld in 60 termijnen afgelost (is € 9.449 per maand inclusief de wettelijke rente). De schuld per 31 december 2022 is € 496.136.

Subsidiepositie	31.12.22	31.12.21
Vooruitontvangen op projecten	808.338	-

Vanaf 1 januari 2022 is conform Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving de subsidiepositie gesplitst in nog te ontvangen op projecten en vooruit ontvangen op projecten.

	31.12.22	31.12.21
Crediteuren	577.413	165.295

De toename van de post crediteuren wordt met name veroorzaakt door hogere declaraties van projectpartners voor hun inzet en gemaakte kosten voor de gezamenlijke projecten aan het eind van het boekjaar in vergelijking tot voorgaand boekjaar.

In de crediteuren is een bedrag opgenomen van € 56.000 aan het UWV in het kader van terugbetaling van NOW.

Overige schulden	31.12.22	31.12.21
Vakantiegeldreservering (inclusief werkgeverslasten)	93.178	89.431
Vakantiedagenreservering (inclusief werkgeverslasten)	85.819	91.516
Accountant	6.958	36.815
Personeelsvereniging	886	436
Overig	28.628	10.533
	<u>215.469</u>	<u>228.731</u>

De afname van de post accountant wordt met name veroorzaakt door controle bijdrage NOW- en TVL- uitkering per 31 december 2021.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Landelijke samenwerking

Door Stichting Landschapsbeheer Groningen wordt landelijk samengewerkt met de andere provinciale Landschappen en Landschapsbeheerorganisaties. Doel van de samenwerking is onder meer een gezamenlijke profilering richting subsidieverstrekking en andere relevante partijen. LandschappenNL is in dit verband de uitvoerende partij. Door de provinciale instellingen wordt jaarlijks bijgedragen in de exploitatiekosten van LandschappenNL. Deze jaarlijkse bijdrage varieert van € 50.000 tot € 60.000.

De stichting is opgenomen in een nalatenschap. Aangezien geen betrouwbare schatting van deze bate gemaakt kan worden, zal deze bate verwerkt worden in 2023.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld zijn verschillen tussen realisatie en begroting terug te voeren op niet, te laag of te hoog begrote posten. Aan de hand van de staat van baten en lasten kan het volgende overzicht worden gegeven van de verschillen tussen realisatie en begroting (* € 1.000).

	Realisatie	Begroting	Vershil
Dekkingsbijdrage projecten	2.896	3.147	-251
Subsidies maatwerkbanen	124	125	-1
Personeelskosten	-2.582	-2.631	49
Organisatiekosten	-453	-485	32
Kapitaalslasten	-147	-151	4
Resultaat geplande activiteiten	-162	5	-167

In voorgaande jaren is het fundament neergelegd voor een goed functionerende organisatie. De opbouw en groei van de organisatie is achtergebleven bij de verwachtingen. Dit is met name veroorzaakt door een tekort aan productieve uren en hogere kosten in het eerste halfjaar. In het eerste halfjaar was er tekort aan personeel wat deels is opgevangen door kostbaardere inhuur. In de loop van 2022 zijn de meeste vacatures ingevuld en voegen de resultaten zich naar de begrote dekkingen. De toename van de werkvoorraad en het verhogen van de omzet vraagt vaak voorinvestering. Juist bij groei en ontwikkeling gaat de kost voor de baat.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting op de onderscheiden posten van het bovenstaande overzicht.

Baten

Dekkingsbijdrage uit projecten:

De dekkingsbijdrage uit projecten is het saldo van projectbaten (subsidies en bijdrages eigenaren/derden) en directe projectkosten. De omvang van de projectbaten en directe projectkosten kan sterk fluctueren door uitbesteed werk aan derden en werk in natura door eigenaren. De dekkingsbijdrage uit projecten kan dan ook gezien worden als de netto projectopbrengst waaruit de inzet van personeel en materieel van de stichting gefinancierd moet worden. Met de aansluiting tussen de categorale exploitatierekening en het functioneel resultatenoverzicht projecten kan de financiering van de inzet van personeel en materieel van de stichting zichtbaar worden gemaakt:

In kostprijs te dekken netto kosten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
Lasten:			
Personeel	2.581.888	2.630.710	2.084.057
Organisatie	452.744	484.500	451.942
Kapitaalslasten	147.202	151.057	141.576
(A)	<u>3.181.834</u>	<u>3.266.267</u>	<u>2.677.575</u>
Baten:			
Subsidies maatwerkbanen	124.014	125.018	118.825
(B)	<u>124.014</u>	<u>125.018</u>	<u>118.825</u>
Netto kosten (A-B)	<u>3.057.820</u>	<u>3.141.249</u>	<u>2.558.750</u>

Dekkingsbijdrage uit projecten (vervolg)	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
Personele inzet tegen kostprijzen	3.065.949	3.345.794	2.786.657
Inzet materieel tegen kostprijzen	48.873	111.845	48.820
Verlaagd tarief op inzet veldmedewerkers	-123.316	-124.718	-108.020
Netto kosten	<u>-3.057.820</u>	<u>-3.141.249</u>	<u>-2.558.750</u>
Dekkingsoverschot	-66.314	191.672	168.707
Resultaat projecten	<u>-95.285</u>	<u>-186.672</u>	<u>-134.950</u>
Resultaat geplande activiteiten	<u>-161.599</u>	<u>5.000</u>	<u>33.757</u>

Ureninzet personeel op projecten	47.013	50.408	45.161
Gemiddeld tarief per uur	62,59	63,90	59,31

Budgetsubsidie provincie Groningen

De budgetsubsidie is bestemd voor dekking van de kosten van de basisorganisatie en het vrijwillige landschaps-
onderhoud. De gemaakte kosten in 2022 voor beide onderdelen kunnen als volgt worden weergegeven:

	Inzet personeel + mat.	Directe projectkosten	Totaal
Basisorganisatie	353.594	3.268	356.862
Voorlichting & publiciteit	52.213	13.340	65.553
Vrijwillig landschapsonderhoud	92.914	15.232	108.146
	<u>498.721</u>	<u>31.840</u>	<u>530.561</u>
Dekking:			
budgetsubsidie provincie Groningen			381.500
postcodeloterijgelden			117.500
bijdrages deelnemers			8.229
			<u>507.229</u>
Tekort			<u>23.332</u>

Het tekort over 2022 is geboekt ten laste van de projectresultaten.

Subsidies maatwerkbanen	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Wajonguitkeringen	49.765	48.981	44.265
Sociale werkvoorzieningschappen	74.249	76.037	74.560
	<u>124.014</u>	<u>125.018</u>	<u>118.825</u>

KOSTEN			
Personeel	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
Brutosalariskosten	1.726.186	1.921.993	1.751.873
Pensioenpremies	213.907	229.729	218.236
Premies ZVW	106.879	117.779	111.887
Sociale lasten	272.037	285.599	271.310
Kostenvergoedingen personeel	76.814	75.610	70.106
Subtotaal loonkosten	2.395.823	2.630.710	2.423.412
Doorbelaste zakelijke kilometervergoedingen	-9.757	-	-9.107
Uitzendkrachten	345.775	-	138.515
Ziekengelduitkeringen	-149.953	-	-122.892
Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) uitkering	-	-	-345.871
	2.581.888	2.630.710	2.084.057

Het gemiddeld aantal fte's in dienst van de stichting bedroeg 37,3 (2021: 39,1). Alle personeelsleden, met inbegrip van de directeur-bestuurder, zijn ingeschaald en worden beloond volgens de CAO Bos en Natuur, Ondernemingsdeel De Landschappen. Het subtotaal loonkosten kan als volgt nader worden gespecificeerd:

	Realisatie	Begroting	Realisatie
Oorzaak van verschillen t.o.v. begroting	2022	2022	2021
Directeur-bestuurder	133.469	135.446	130.400
Projectbureau aantal vacatures later ingevuld	1.015.174	1.076.297	1.027.305
Buitendienst aantal vacatures later cq niet ingevuld	761.701	908.886	802.741
Kantoor en werkplaats	485.479	510.081	462.966
	2.395.823	2.630.710	2.423.412

De pensioentoezegging voor het personeel is ondergebracht bij het Bedrijfspensioenfonds voor de Landbouw (BPL). De pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst met de kenmerken van een middel-loonregeling. De aanspraken en toekomstige uitkeringen worden voorwaardelijk geïndexeerd. De door de werkgever en werknemer te betalen premie is op zijn minst gelijk aan de kostendekkende premie. De premie bedroeg in 2022 26,4% van de pensioengrondslag (19,09% werkgeversdeel en 7,31% werknemersdeel). Ten laste van 2022 is € 280.388 pensioenpremie in rekening gebracht. De dekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2022 115,9%.

Met uitzondering van eventueel al bekende langdurige zieke personeelsleden, wordt in de begroting geen rekening gehouden met ziekengelduitkeringen, omdat ervan uitgegaan wordt dat deze uitkeringen worden ingezet voor vervangend personeel, ofwel resultaatneutraal zijn.

Bezoldiging directeur-bestuurder P.K. Hellinga
(vermelding in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT)).

Jaarinkomen 2022 (functie directeur-bestuurder, dienstverband 1,0 fte, dienstbetrekking: ja)	
Brutosalaris	€ 98.408
Vakantiegeld	€ 7.783
Belastbare vergoedingen / bijtellingen	€ 278
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 106.469
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.609
Totaal bezoldiging 2022 (01-01-2021 tot en met 31-12-2022)	€ 115.078

De BSD-score is 445 punten met een maximaal jaarinkomen van € 130.699. Het jaarinkomen en de hoogte van de bezoldiging bleven binnen de geldende maxima voor de WNT (individueel toepasselijk bezoldingsmaximum is € 216.000) en voor de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties.

Jaarinkomen 2021 (functie directeur-bestuurder, dienstverband 1,0 fte, dienstbetrekking: ja)	
Brutosalaris	€ 96.199
Vakantiegeld	€ 7.596
Belastbare vergoedingen / bijtellingen	€ 56
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 103.851
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 8.401
Totaal bezoldiging 2021 (01-01-2021 tot en met 31-12-2021)	€ 112.252

De BSD-score is 445 punten met een maximaal jaarinkomen van € 125.011. Het jaarinkomen en de hoogte van de bezoldiging bleven binnen de geldende maxima voor de WNT (individueel toepasselijk bezoldingsmaximum is € 209.000) en voor de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties.

RAAD VAN TOEZICHT

	Vanaf	Tot en met	Beloning
Koos Wiersma, voorzitter	01-01-2022	31-12-2022	€ 1.250
Hiske Galema	01-01-2022	31-12-2022	€ 1.000
Pieter Schollema	01-01-2022	31-12-2022	€ 1.000
Harmannus Blok	01-01-2022	31-12-2022	€ 1.000

Het individuele bezoldigingsmaximum voor een voorzitter is € 32.400 en voor een lid is € 21.600. De beloningen van de leden van de raad van toezicht bleven binnen de geldende maxima volgens de regelingen voor CBF en ANBI. Daarnaast zijn aan de bovengenoemde leden van de raad van toezicht geen leningen, garanties of voorschotten verstrekt.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hiervoor vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Organisatie	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
Uitvoering			
Gebruik transportmiddelen	19.761	19.000	20.357
Gereedschappen en onderhoud machines	24.431	28.000	35.297
Brandstoffen	53.148	52.500	44.740
Werkplaats Westerwolde	2.496	2.500	2.496
Bijdrage LandschappenNL	54.971	55.000	54.239
Scholing en overige personeelskosten	<u>101.526</u>	<u>114.000</u>	<u>64.672</u>
	<u>256.333</u>	<u>271.000</u>	<u>221.801</u>
Bureaunkosten			
Gebruik pand Roderwolderdijk	53.293	54.000	46.379
Porti en telecommunicatie	3.758	5.500	5.013
Kantoorartikelen, kopieerkosten en drukwerk	9.605	15.000	14.329
Automatisering	<u>69.425</u>	<u>70.000</u>	<u>79.423</u>
	<u>136.081</u>	<u>144.500</u>	<u>145.144</u>
Algemene kosten			
Verzekeringen en belastingen	17.895	18.000	17.174
Accountant en salarisadministratie	18.725	28.000	51.492
Advies	12.215	10.000	6.976
Overige	<u>11.495</u>	<u>13.000</u>	<u>9.355</u>
	<u>60.330</u>	<u>69.000</u>	<u>84.997</u>
Totaal organisatiekosten	<u>452.744</u>	<u>484.500</u>	<u>451.942</u>

In vergelijking met de begroting zijn de totale organisatiekosten lager door:

- lagere kosten scholing door minder scholing en minder uitgaven voor overige personeelskosten vanwege bezuinigingen en corona
- lagere kosten kopieerkosten door nieuwe multifunctionals
- lagere kosten accountant door vrijval reservering accountantskosten controle NOW/TVL van € 7.700

Kapitaallasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2022	2022	2021
Afschrijving bedrijfsgebouw en terrein	25.835	25.835	25.835
Afschrijving machines en transportmiddelen	65.217	60.957	61.374
Afschrijving andere vaste bedrijfsmiddelen	32.598	33.208	33.435
Totaal afschrijvingen	123.650	120.000	120.644
Rentelasten en soortgelijke kosten	23.552	31.057	20.932
Totaal kapitaallasten	147.202	151.057	141.576

In de begroting worden afschrijvingen en rentelasten berekend op basis van annuïteiten en de maximale kredietfaciliteiten, waardoor met name de begrote rentelast hoger uitvalt. Voorgaande geldt niet voor de afschrijving op gebouw en terrein.

Overige baten en lasten

Overige baten	2022	2021
Donaties en vergelijkbare opbrengsten	12.023	10.646
Incidentele credit jaarbijdrage LNL	5.000	-
Boekwinsten op verkoop vaste activa	303	-
Saldo van overige baten en lasten	146	-
Bijdrage Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)	-	310.000
	<u>17.472</u>	<u>320.646</u>

Overige lasten	2022	2021
Faillissement deelneming GCWK	20.000	-
Afwaardering debiteuren en overige vorderingen	117	-
Boekverlies op verkoop vaste activa	-	2.279
Saldo van overige baten en lasten	-	226
	<u>20.117</u>	<u>2.505</u>

Resultaatbestemming

Het resultaat over 2022 is als volgt in de jaarrekening verwerkt:

Exploitatieresultaat 2022	-164.244
Onttrekking aan bestemmingsreserve	-
Onttrekking aan continuïteitsreserve	<u>-164.244</u>

Groningen, 20 juni 2023

P. K. Hellinga

Namens Raad van Toezicht:
F.H. Wiersma

w.g.

w.g.

Directeur bestuurder

Voorzitter

FUNCTIONEEL RESULTATENOVERZICHT PROJECTEN

JAARLIJKS TERUGKERENDE PROJECTEN	KOSTEN			FINANCIERING					Baten boekjaar	BALDO
	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2022	Overlopend budget	Subtotaal baten	Doorlopend budget	Baten boekjaar		
Algemene taak, voorlichting en vrijwilligers	498.721	31.840	530.561	507.229	-	507.229	-	507.229	-23.332	
Landschapsbeheer privaat	384.918	37.968	422.886	403.316	20.918	424.234	-38.823	385.411	-37.475	
Stichting Groninger Bomenwacht	86.851	48.813	135.664	143.206	-	143.206	-	143.206	7.542	
Interne projecten	34.825	2.604	37.429	37.429	-	37.429	-	37.429	-	
Routebureau Groningen (incl. blpr en vw)	112.350	76.340	188.690	194.269	-4.678	189.591	-901	188.690	-	
Planontwikkeling en acquisitie	121.784	2.105	123.889	68.595	-93.788	-25.193	149.082	123.889	-	
Totaal jaarlijks terugkerende projecten	1.239.449	199.670	1.439.119	1.354.044	-77.548	1.276.496	109.358	1.385.854	-53.265	
Herstel monumentale boerenerven II	26.297	13.741	40.038	4.874	124.164	129.038	-89.000	40.038	-	
Joodse begraafplaatsen	16.899	64	16.963	50.000	-16.324	33.676	-16.713	16.963	-	
Biodiversiteit op kerkhoven	4.003	23	4.026	119.558	-5.110	114.448	-110.422	4.026	-	
Kerken in het Groen 2018-2022	58.422	73.924	132.346	75.586	106.412	181.998	-49.652	132.346	-	
Onderzoek autochtoon plantmateriaal	18.788	8.485	27.273	8.360	63.993	72.353	-45.080	27.273	-	
Bloeiende Bosranden	35.834	20.188	56.022	-9.699	76.204	66.505	-10.483	56.022	-	
Natuurerfen Thesinge-Middelbert-Engelbert	21.768	769	22.537	41.541	-2.939	38.602	-16.065	22.537	-	
Plantcampagnes plan boom	13.902	32.131	46.033	31.972	47.752	79.724	-33.691	46.033	-	
Herstel molenbiotopen 2020-2022	5.079	18	5.097	84.272	84.272	84.272	-79.175	5.097	-	
Herstel slingertuinen 2020-2022	63.818	68.014	131.832	46.777	74.173	120.950	10.882	131.832	-	
Een nest voor de ransuil	28.224	13.252	41.476	11.654	34.309	45.963	-4.487	41.476	-	
Pingoruïnes in het Gorecht	20.105	14	20.119	60	102.066	102.126	-82.007	20.119	-	
Erfbeplanting zuid- en oost-Groningen	112.712	1.858	114.570	10.619	143.587	154.206	-39.636	114.570	-	
Groene parels van het noorden	12.730	258	12.988	-3.000	155.626	152.626	-139.638	12.988	-	
Samenwerking groene vrijwilligers	1.624	44	1.668	10.000	-	10.000	-8.332	1.668	-	
Landschapsconvenant 2022-2023	19.523	54	19.577	62.000	-	62.000	-42.423	19.577	-	
Totaal projecten Provincie Groningen	459.728	232.837	692.565	460.302	988.185	1.448.487	-755.922	692.565	-	

FUNCTIONEEL RESULTATENOVERZICHT PROJECTEN (VERVOLG)

	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2022	Overlopend budget	Subtotaal baten	Doorlopend budget	Baten boekjaar	SALDO
POP herstel houtsingels en petgaten zuidelijke westerkw.	303.923	96.560	400.483	36.545	690.969	727.514	-327.031	400.483	-
POP bosjes Groningen	57.336	2.211	59.547	4.400	227.147	231.547	-172.000	59.547	-
Totaal projecten POP	361.259	98.771	460.030	40.945	918.116	959.061	-499.031	460.030	-
Natuurlijke slaperdijken Groningen	13.517	215	13.732	30.909	-21.268	9.641	4.091	13.732	-
Bomen in het Waddenlandschap	57.790	2.719	60.509	53.385	-23.721	29.664	30.845	60.509	-
Totaal projecten Waddenfonds	71.307	2.934	74.241	84.294	-44.989	39.305	34.936	74.241	-
Streekbeheer Eemsdelta	28.318	1.162	29.480	-	-9.182	-9.182	38.662	29.480	-
Monitoring activiteiten biodiversiteit Groningen	5.607	-	5.607	-	-1.332	-1.332	6.939	5.607	-
Groenplan Krewerd	3.391	22	3.413	27.283	-29.024	-1.741	5.154	3.413	-
Google in het groen: aan de slag op schoolplein	17.437	3.359	20.796	440	20.994	21.434	-637	20.796	-
Nederland Zoemt deel 3	3.994	16	4.009	500	8.791	9.291	-5.281	4.009	-
Nazorg bomen NAM	3.986	-	3.986	260	8.312	8.572	-4.586	3.986	-
Plan boom	9.824	17	9.841	4.860	6.213	11.073	-1.232	9.841	-
Aanplant Bomen in Waddenland	82.980	4.542	87.522	34.304	-1.260	33.045	54.478	87.522	-
Herplant NAM vervolg 20-21	24.430	10.807	35.237	2.792	28.295	31.087	4.150	35.237	-
Landschapsbrigade	5.032	175	5.206	9.763	-2.159	7.605	-2.398	5.206	-
Westerkwartier, 3 landschap compenserende proj. 380kv	17.707	126	17.833	-	19.408	19.408	-1.575	17.833	-
Cursus boerenerven	8.884	1.999	10.883	8.263	-677	7.586	3.296	10.883	-
TenneT het Hogeland	19.941	91	20.032	-	21.034	21.034	-1.002	20.032	-
Realisatie natuurspeelplaats Huizinge	20.146	5.921	26.067	1.961	9.591	11.552	14.515	26.067	-

FUNCTIONEEL RESULTATENOVERZICHT PROJECTEN (VERVOLG)

PROJECTEN VERKREGEN IN DIT BOEKJAAR	Inzet perso- neel+mater.	Directe kosten	Totaal kosten	Verkregen in 2022	Overlopend		Subtotaal		Doorlopend budget	Baten boekjaar	BALDO
					budget	baten	budget	baten			
Toukomst	259.717	5.008	264.725	630.060	-30.880	599.180	-334.455	264.725	-	-	
Nazorg bomen Essentaksterfte Gem Groningen	59.024	7.002	66.026	2.810	95.202	98.012	-31.987	66.026	-	-	
Vervolg kerkeiland Spijk	17.341	74	17.414	7.732	-332	7.400	10.014	17.414	-	-	
Ontwikkeling fase 1 patrijzenproject oost-Groningen	12.422	65	12.486	13.500	-2.450	11.050	1.436	12.486	-	-	
Implementatie Synergy	17.961	7.971	25.932	8	-928	-920	26.853	25.932	-	-	
Ommetjes	6.332	60	6.391	15.063	-	15.063	-8.672	6.391	-	-	
Nazorg NAM (130 bomen)	4.778	-	4.778	20.183	-	20.183	-15.405	4.778	-	-	
Uitvoering begraafplaats Ezinge	17.694	8.967	26.660	1.860	-	1.860	24.800	26.660	-	-	
uitvoering begraafplaats Feerwerd	15.028	8.591	23.619	2.028	-	2.028	21.591	23.619	-	-	
Update HSHS	10.343	-	10.343	12.124	-	12.124	-1.782	10.343	-	-	
Kappen bomen Allard-Kwastweg	324	-	324	-	-	-	324	324	-	-	
Onderzoek en ontwerp Occo Reintjesheerd	3.648	27	3.675	9.353	-	9.353	-5.678	3.675	-	-	
Groene Gordijn Den Horn	9.236	22.857	32.093	50.480	-	50.480	-18.387	32.093	-	-	
Projectplan Bloeiend perspectief	3.010	11	3.021	22.753	-	22.753	-19.732	3.021	-	-	
Toekomstbestendig ontwerp st De Buffelaar	1.049	-	1.049	-	-	-	1.049	1.049	-	-	
Landschapswerkplaats 2.0	19.109	-	19.109	-	-	-	19.109	19.109	-	-	
Overige kleinere projecten	24.332	772	25.104	11.426	-5.472	5.954	19.150	25.104	-	-	
Totaal overige projecten	733.018	89.643	822.660	889.806	134.145	1.023.951	-201.291	822.660	-	-	
In het boekjaar afgesloten projecten	250.061	685.390	935.451	187.115	706.317	893.432	-	893.432	-42.019		
TOTAAL	3.114.822	1.309.245	4.424.066	3.016.506	2.624.226	5.640.732	-1.311.950	4.328.782	-95.284		

BESTEDINGEN POSTCODELOTERIJ

Omschrijving project	Financiering		Totaal	Directe projectkosten	Dekkingsbijdrage	Personele inzet	Nog te besteden
	NPL	Overige					
Landschappelijke beplanting/kleinschalige natuurontwikkeling	10.081	18.355	28.436	3.731	24.705	24.705	-
Vrijwilligerswerk, scholenproject en oogst- en natuurwerkdag	52.500	55.646	108.146	15.231	92.915	92.915	-
Vruchtboemenwacht	17.500	35.923	53.423	701	52.722	52.722	-
Inventarisatie en monitoring Meetpunt Agr. Cultuurlandschap	2.398	50	2.448	1.066	1.382	1.382	-
Advisering en ondersteuning landschapsbeheer privaat	30.022	7.513	37.534	264	37.270	37.270	-
Symposium	10.000	32.788	42.788	24.831	17.957	17.957	-
PR, communicatie en ontwikkeling projecten *	65.000	71.932	136.932	13.662	123.270	123.270	-
Totaal	187.500	222.207	409.707	59.486	350.221	350.221	-

NPL-gelden ten gunste van de exploitatie € 187.500.

Deze projecten zijn mede mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

BESTEDINGEN POSTCODELOTERIJ (VERVOLG)

Omschrijving project	Financiering		Directe projectkosten	Dekkings bijdrage	Personele inzet	Nog te besteden
	NPL	Overige				
Landschappelijke beplanting/kleinschalige natuurontwikkeling		5.042	44.129	11.311	32.818	32.818
Vrijwilligerswerk, scholenproject en oogst- en natuurwerkdag		52.500	111.216	17.451	93.765	93.765
Vruchtbomenwacht		17.500	59.179	332	58.847	58.847
Inventarisatie en monitoring Meetpunt Agr. Cultuurlandschap		4.000	4.006	833	3.173	3.173
Advisering en ondersteuning landschapsbeheer privaat		49.458	63.830	606	63.224	63.224
Herstel houtwallen en hagen Haren *		- 25.000	46.019	4.060	41.959	41.959
PR, communicatie en ontwikkeling projecten *		84.000	204.414	9.926	194.488	194.488
Totaal		187.500	532.793	44.519	488.274	488.274

* Door verwerving van overige financiering is cofinanciering van NPL over 2020 en 2019 van € 25.000 vrijgevallen in 2021. Deze gelden zijn aangewend voor PR, communicatie en ontwikkeling projecten.

NPL-gelden ten gunste van de exploitatie € 187.500.

Deze projecten zijn mede mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting Landschapsbeheer Groningen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022 van Stichting Landschapsbeheer Groningen te Groningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Landschapsbeheer Groningen per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven”, “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties” en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Landschapsbeheer Groningen, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags-en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel 'continuïteit' in de toelichting van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de stichting een beperkt eigen vermogen en een beperkte liquiditeitspositie heeft en voor de continuïteit afhankelijk is van de ontwikkeling van de werkvoorraad projecten en andere maatregelen zodat een kostendekkende exploitatie wordt gerealiseerd. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gereede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de stichting. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Voorwoord;
- Bestuursverslag;
- Resultaten in beeld;
- Functioneel resultatenoverzicht projecten;
- Bestedingen postcodeloterij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met de RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven” en “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties”.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn “C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven”, “C2 Kleine Fondsenwervende organisaties” en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Apeldoorn, 23 juni 2023

Mazars N.V.

w.g.

R.C. DoI MSc RA

LANDSCHAPSBEHEER GRONINGEN
Roderwolderdijk 60
9744 TH Groningen

T (050) 534 51 99
E info@landschapsbeheergroningen.nl
I www.landschapsbeheergroningen.nl

Voor overname van tekst en beeldmateriaal is toestemming vereist van de uitgever. Aan de informatie in dit jaarverslag kunnen geen rechten worden ontleend.

Landschapsbeheer Groningen is erkend als kansspel begunstigde door het Centraal Bureau Fondsenwerving.

